

mus színre lépése, de aki azt is felismerte, hogy a német terjeszkedés hosszú távon milyen veszélyt rejt magában hazájára nézve. Egy világmérretű összeütközésből szent meggyőződése szerint nem Németország, hanem a Nyugat kerülne ki végső soron győztesen, ennek ellenére irredenta beállítottsága és revíziós ambíciói a tengelyhatalmak karjaiba sodorták. Telekinek más volt a társadalmi háttere, mint a magyarországi szélsőjobboldalé, és külpolitikai elképzeléseik sem egyeztek. A szélsőjobboldalt, miként erről már többször is szó volt, elsősorban az elégedetlen katonatisztek, közhivatalnokok és alsó középosztálybeli elemek alkották, s nyíltan és fenntartás nélkül a Harmadik Birodalommal akartak együtt haladni, ő viszont olyan külpolitikának volt a híve, amely egyidejűleg veszi figyelembe a tengely általános célkitűzéseit és a magyar nemzeti érdekek diktálta kívánalmakat. Nézete szerint pontosan a magyar érdekek követelték meg a szövetséget a tengelyhatalmakkal, mert csak ennek révén foglalhat helyet Magyarország az „új európai rendben”, csak általa tudja kielégíteni területi követeléseit, csak ebben a szövetségben növelheti kereskedelmét és virágoztathatja fel gazdaságát. Ám odáig ez a szövetség már nem terjedhet, hogy csorbítsa Magyarország függetlenségét és szuverenitását, vagy hogy oltárán fel kelljen áldozni a nyugati hatalmakhoz fűződő kapcsolatokat.⁴

Teleki antiszemitizmusa

Teleki nem tartozott a náci típusú fajvédők közé, de jellegzetes képviselője volt annak a fajta antiszemitizmusnak, amely az arisztokrácia körében dívott. Akárcsak elődei, Darányi és Imrédy, vagy miként utóda, Bárdossy és Kállay, azt vallotta, hogy az antiszemitizmus „civilizált” formája elengedhetetlen, mert a zsidó befolyást a társadalomban és a gazdaságban fokozatosan csökkenteni kell, esetleg teljesen meg kell szüntetni. A maga kimért, aszketikus, tanáros módján valamennyi politikustársa között ő volt a Trianon utáni időszak egyik legkövetkezetesebb és legerőtelenebb antiszemitája. Az „elmagyarosodott”, asszimilált zsidók ellen nem emelt kifogást, annál hevesebben ellenezte az ún. „keletieket”.

A harmincas évek vége felé antiszemitizmusában fölerősödtek a faji vonások.⁵ Alkalmasint a nácizmus hatott rá, s fokozódott benne az a meggyőződés, hogy a „keleti” zsidók külön „biológiai faj”, mi több, a magyartól elütő „ideológiai fajta”, és ily módon súlyosan veszélyezteti a keresztény magyarság létét. Ezt a fenyegetést abból eredeztette, hogy a zsidóságnak „több mint három évezredes a hagyománya, és több mint kétezer éve él önmagába zártan”. A nácik gondolatmenetét követve fejtegette, hogy éppen elzárkózásuk folytán alakultak a zsidók külön biológiai